

56. A kontemplatív csend mélyül az összeszedettséggel

A 30. számú éneket azért imádkozzuk, hogy Jézus nyugalját, csendjét igényeljük:

*Ó, Jézus, szűzen született szép rózsaszál,
Kit lelkem hideg jászolban, szalmán talál.
Ó, Jézusom, szent jegyesem,
Nyugodjál meleg szívemen,
Én kedvesem.*

Ma is a kontemplatív típusú csendet próbáljuk gyakorolni! A csend vagy a nyugalom, illetve az összeszedettség: **lépcsőfokok a kontemplációhoz**, Isten szemléléséhez. Hogyan születik meg bennünk ez az összeszedettség?

Müller Lajos jezsuita atya ezt írja: „A teremtmények Istenre emlékeztetnek, vagyis Istenre irányítják a figyelmünket.” (*Aszkétika*, 108. oldal).

Szent Ágoston pedig ezt mondja: „Ég és föld kiáltozzák felém, Uram, hogy Téged szeresselek.” (*Soliloquia*, 14. fejezet).

Tehát **az összeszedettség egyrészt a teremtmények segítségével valósul meg.**

I. Most a teremtmények segítségével próbáljuk összeszedni és Istenre irányítani értelmünket és akaratunkat!

1. Ha csak egyetlen napra gondolunk is vissza, felidézhetjük, hogy mennyi teremtménnyel találkoztunk! Vajon reggel a sötétség, a fény hiánya mennyire juttatta eszembe, hogy hiányolom Isten világosságának látását? Mennyire vágyódtam a hajnalra? Vagy amikor már megvirradt, a köd szürkése mögött észre tudtam-e venni a figyelmeztetést, hogy az én Istenem is felhőben lakik, felhő takarja el Őt az én arcom, az én tekintetem elől? De mégis megélhettem, hogy itt van!

Az egyik reggel a Sziklakolostor ablakából a Szabadság híd a Dunának csupán a közepéig volt látható, a híd másik oldala már ködbe vészett. Olyan befejezetlennek tűnt a híd. Mégis egyértelmű volt, hogy a híd átvezet a ködön, és emlékeztet: egyszer majd eljuthatok a túlsó partra.

Fogalmazzak meg hasonló élményeket, amikor a teremtményeket látva, azok, még ha homályosan is, de reményt keltően figyelmeztettek: **eljuthatok Istenhez rajtuk keresztül!**

2. Amikor így a világ szépségeit azért nézem, hogy mögöttük Istent próbáljam szemlélni, akkor nehezen érthető, hogy miért mondja Szent Jakab apostol: *A világgal való barátkozás ellenségeskedés Istennel! Aki tehát a világnak barátja akar lenni, ellensége lesz Istennek!* (Jak 4, 4). Itt azonban a „világ” szónak egy másik értelméről beszél az apostol: az evilágiságról.

A világ, amelyet Isten teremtett, azt **szépnek és jónak teremtette**, az az én számomra is szép és jó. Isten keze nyomát viseli, Istent juttatja eszembe, szívembe. Az a világ, amelytől Jakab apostol óv, az az Isten ellen lázadó világ, vagyis az evilágiság szelleme.

A teremtményeket lehet jóra is, rosszra is használni. A kést, ha azzal megszegés előtt megáldom a kenyeret, akkor jóra használom. Ha valaki a kést beledöfi az előtte lassan haladó emberbe, és életveszélyesen megsebesíti vagy megöli, akkor rosszra használja.

Az apostol tehát arra int bennünket, hogy a teremtményeket, a jelen világot **úgy kezeljük, hogy** ne szakítson el Istentől, ne vezessen Isten akaratától eltérő cselekvésre. Tehát amikor fegyelmezem magamban a teremtmények „használatát”, és csak jóra akarom „használni” őket, akkor azok mind-mind az összeszedettségre vezetnek, mert Isten kedvéért fegyelmezem magam. **Az e világ szellemisége** egy magatartásmódot jelent: nem Isten szerinti lelkületet, hanem a gonosz lélek hatását, Isten ellenségének cselekvési formáját.

Valahányszor Isten akaratára szerint „használok” a teremtményeket, akkor **ez az** engedelmeségem **Istenhez kapcsol**, tehát Neki engedelmeskedve használom a teremtményeket. Ez az Istenhez kapcsolttság eredményezi bennem az összeszedettséget.

3. Szent János apostol is figyelmeztet: *Ne szeressétek a világot, sem azt, ami a világban van.*

(1 Jn 2, 15). Vagyis a szívem ne csüngjön az e világi, azaz Isten nélküli, vagy Isten elleni beállítottságon, stíluson. János meg is mondja, hogy mi az, ami a világban van, amitől óvakodnunk kell: *Aki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Mindaz, ami a világon van: a test kívánsága, a szemek kívánsága, és az élet kevélysége nem az Atyától származik, hanem a világtól* (1 Jn 2, 15-16). Tehát ha én a Mennyei Atya felé irányulást, vagyis az összeszedettséget keresem, akkor **abszolút biztos eligazításom van** a kinyilatkoztatásból arra, hogy mit kell tennem: fegyelmeznem a test kívánságát, a szem kívánságát, és ne engedjem, hogy az élet kevélysége uralkodjék rajtam!

a) **A test kívánsága** alatt elsősorban a meg nem engedett szexuális vágyakat szokták érteni, amelyek a VI. és a IX. parancsolattal ellentétesek, tehát elszakítanak Istentől, ha követnénk őket. De tágabban értelmezve jelenti: a test minden kívánságát a kényelemre, önmagunk dédelgetésére, az önmegtagadási alkalmak elhanyagolását, vagyis *a régi ember* (Kol 3, 10) magatartásmódját.

b) **A szemek kívánsága** alatt a birtóvágyat értjük, tehát birtokolni szeretnénk a teremtményeket. Én akarok ura lenni azoknak a teremtményeknek, akiknek igazán Isten az ura és parancsolója. Isten helyébe akarja tornászni magát az ember. Amikor a test mindenféle rendezetlen kívánságának, a birtoklás vágyának ellene mondom, akkor ezek az önmegtagadások mind-mind Istenre irányítanak, összeszedettebbé tesznek, mert Őmiatta győzöm le a kívánságaimat.

c) **Az élet kevélysége** kifejezés az első emberpár bűnbeeséséből érthető meg a legjobban. A csábítás az, hogy *„olyanok lesztek, mint az Isten* (Ter 3, 5). Sőt! Isten felesleges, majd ti megszabjátok, hogy mi legyen a jó, és mi a rossz!” A kevélység tehát a gonosz lélek stílusában részesíti az embert, vagyis magatartásmódja átalakul: „Én nem szolgállok Istennek, jól megvagyok Nélküle is!”

Ha a kevélység ellentétét, az alázatosságot értelmezzük, akkor világosabb lesz számunkra, hogy mit jelent az élet kevélysége. Az alázatos ember tudja, hogy életének van Ura, aki nagyobb nála a szeretetben is, s akinek ő ezért szolgálni akar, odaadja az életét. Ha bármikor Istent juttatom előtérbe az életemben, akkor önmagamnak ez a megtagadása Istennel köt össze, Istent juttatja uralomra bennem. Ezért nagyon fontos az alázat megértése, vállalása és gyakorlása is: **„Te vagy a nagyobb, én a kicsi. Boldog vagyok, hogy a Tied lehetek, mert magadénak fogadtál el!”**

4. Most próbáljam meg csendben megélni ezt **az Istennel való összekötöttségemet**: Ő a nagyobb, én a kicsi, de elfogadott magának. Mivel Ő a nagyobb, a szemem és még inkább a szívem önkéntelenül is felfelé, Őhöz irányul. Megélhetem vonzását.

Megfigyelhetem, hogy hol vannak akadályok, nehézkedések bennem, amelyek zavarják lelkem Istenhez történő emelkedését. Életem mely részén szeretne eluralkodni az evilágiasság? Elszakítom ezeket a szálakat, mint ahogy az operáló sebész is kivágja a daganatot. Sőt, megkérhetem isteni Orvosomat is: operáld ki belőlem ezeket a görcsöket, nehézkedéseket!

5. A teremtmények közül most itt Isten színe előtt állok. **Szabad odavinnem az embertársaimat is az Ő szeretetének fényéhez**, amint *az irgalmas samaritánus* is észrevette, és segítette a félholtra vert embert Jeruzsálem és Jerikó között (vö. Lk 10, 33).

Itt nem kibeszélés, vagyis a szeretet elleni vétek az, ha elmondom az Úrnak: „Látod, hogy mennyi seb, sérülés van az ő lelkén is? Mennyire béna, kitört a keze-lába, gyógyítsd meg a lelkét!”

A teremtmények végül is Istenre irányítanak. Embertársaim is segítenek Istenre figyelni. Mindannyiunk hibáját egyedül Isten tudja orvosolni. Mindig az irgalmasság lelki cselekedete az, ha imádkozom a bűnösök megtéréséért, vagyis Istenhez fordulásukért. Imádságos vágyódásom által ők is jobban fognak kötődni Istenhez.

II. Engedjem, hogy Isten szerető tekintete végigcirógassa egész életemet!

Müller Lajos S. J. az összeszedettség másik gyakorlatának **az Istennel való családias, baráti kapcsolatot** ajánlja: „Familiaritas cum Deo”, egy család, egy família vagyunk Istennel. Ahogyan a családtagok mindent megbeszélhetnek egymással, úgy mi is mindent elmondhatunk Istennek.

Valaki egyszer azzal vádolta magát, hogy keveset imádkozik, a kötött szövegű imákat ritkán

mondogatja. A további beszélgetés során azonban kikottyintotta, hogy ő **egész nap beszélget Istennel**. Nem is gondolta, hogy ez is imádság. Csak egyszerűen Istennel élte az életét, és mindent megbeszélte Vele. Irigylésre méltó ez a lelkiület, de inkább követésre méltó!

1. Micsoda összeszedettséget eredményez, ha mindig Isten jelenlétében tudok élni, minden dolgot és eseményt Istenre vonatkoztatok, megbeszélék Istennel. Próbáljam meg én is gyakorolni ezt a familiaritást, családias szeretetkapcsolatot: „Mindent megbeszélni Istennel!”

Most vajon mit tartanék a legfontosabbnak, hogy elmondjak Neki? Bátran tárjam Eléje! Akár úgy, hogy szavakkal mondom el Neki a történetemet, amely ma a legfontosabb volt; akár csak egyszerűen ráirányítom tekintetem videóját az eseményre, hogy Istennel együtt nézhessem, mint ahogyan a családtagok is együtt tudják megnézni a róluk készült videofilmet. Ez utóbbinál nem a szavak egymásutánosságát használom arra, hogy elmondjam a történetemet Istennek, hanem csak együtt tekinthetünk rá; ez már kontemplatívabb magatartás.

a) **Szemléljem Istennel együtt az életemet!** Hagyjam, hogy az Ő nyugodt, szerető tekintete végigcirógassa életemet! A mai napomat is, az általam fontosnak tartott eseményt is.

b) Az Ő szeretettel teljes meleg tekintete **felmelegíti fagyos szívemet** is. Ahogyan a virág összegyűjti a nap sugarait, engedjem, hogy a lelkem is begyűjtse Istennek ezt a felém sugárzó meleg szeretetét. A kis virágban élet bontakozik. Bennem is.

c) Vehetnék egy modernebb hasonlatot is, a napelem, a napkollektor példáját. **Én is begyűjtöm Isten szeretetének melegét**, hogy azután továbbadjam az energiát.

2. De nézzem inkább a zsoltáros hasonlatát: *Szívünk nem fordult el Tőled, lépteink utadról le nem tértek. Ha Istenünk nevét elfelednénk, és ha kezünket más isten felé tárnánk, Isten vajon ezt nem kérné számon? A szív titkait csak Ő ismeri* (Zsolt 43, 19, 21-22).

Őrizgessem szívemet Neki, hogy soha-soha el ne forduljon Tőle! Engedjem lelkem mélyére még jobban behatolni **Isten szívének szeretetsugárzását!** Érintse, járja át szívem titkait!

Az az imamód, amellyel én próbálom kitágítani szívemet a kegyelem sugárzása előtt, még mindig az én tevékenységem. Jobb lenne, ha isteni Uramnak adnám át a kezdeményezést: „Tágítsd Te még nagyobbra szívemet!” A kontemplatív magatartás az, amikor hagyom, hogy Isten tevékenykedjen bennem. Befogadom szeretetét, engedem, hogy átjárjon az Ő élete. Akkor meglepetten állapíthatom meg: „Magához kapcsolta az életemet!”

3. Ezekiel próféta beszél arról, hogy az Úr össze akarja gyűjteni népét. Ez az Istentől összeszedettség az ajándékozott összeszedettség előképe: *Kiragadom Izrael fiait a népek közül, ahová elhurcolták őket. Összegyűjtöm őket mindenhonnan, és saját földjükre viszem őket. Egy néppé teszem őket országomban, ... az én népem lesznek, én meg az ő Istenük leszek* (vö. Ez 37, 21. 23).

Ilyen titkai vannak az én Uramnak, Istenemnek! Milyen boldogságot jelent számomra, amikor az Ő vágya bennem is lelki valósággá lesz! Ő az, aki *kiragad* engem e világból. **Összeszed, összegyűjt, és mennyei házába vezet.**

Bárcsak semmi ellenkezés ne lenne bennem! Bárcsak hagynám egyre jobban érvényesülni az Ő akaratát! Bárcsak én is, és *az Ő népének* minden egyes tagja is jobban tudná követni Isten magához hívó szavát! Mert mindnyájunkat Vele egy közösségbe akar gyűjteni.

III. Engedjem, hogy Istennek a magához hívó, vonzó akarata áthullámozzék a lelkemen, és rajtam keresztül a testvéreim felé is áramoljon!

Ezek a szeretethullámok összeadódnak, mint a tenger hullámai, hiszen a tengernek is sok hulláma van, mégis egy ritmusra reng az óceán!

Lám, a kontemplatív csend utáni igényem bennem is, másokban is micsoda mélységeket, **micsoda távlatokat eredményez.** Minél mélyebbre engedem lelkembe Istennek ezt a szeretetáradását, minél jobban eluralkodik bennem Ő – és rajtam keresztül a testvéreimben is –, annál jobban megvalósul a próféta szava: *Mi az Ő népe leszünk, Ő meg a mi Istenünk* (Ez 37, 23).

Boldogan, örvendezve élhetem meg: **Ő, de szeretem ezt a csendet, Isten csendjét, az én**

csendemet, a mi csendünket! Olyan jó, amikor **Ő** gyűjt össze bennünket önmagánál.

A 30. számú ének imádkozzuk befejezésül:

*Ó, Jézus, de kevés szív van e világon,
Ki téged istállócskából befogadjon.*

*Ó, Jézusom, szent jegyesem,
Nyugodjál meleg szívemen,
Én kedvesem.*